

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.“ rtiicii trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Roman'a:

pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 „ . . . 10 „ „ = 4 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diariulu politicu

„FEDERATIUNEA“

carele cu 1-a Ianuariu an. MDCCCLXX

dupa doi ani de furtune

incepe alu III anu alu activitatii sale.

|Va esi ca si pana acum

De trei ori in septemana

Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a

totu-de-aun'a demineti'a.

Conditiiunile de prenumeratiune:

Pre anulu intregu 12 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 6 „ „
„ 3 „ . . . 3 „ „

Pentru Roman'a si tierele straine:

Pre anulu intregu 30 fr. = 30 Lei noi = 15 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 15 „ „ = 7 „ 50 cr.
„ 3 „ . . . 8 „ „ = 4 „ v. a.

NB. Francii si Lei noi sunt socotiti in moneta, ér. florintii austr. in bani de lartia. Diferinti'a intre moneta si hartia provine d'in socotelele ce resulta d'in agiulu monetei sun.

Pentru Invetiatori remane pretulu scadiutu, adeca pre anulu intregu 8 fl., pre siese lune 4 fl. si pre trei lune 2 fl. v. a.

OO. Cetitori sunt rogati a se insinua de tempuriu pentru a se potè regula speditiunea.

La Nr. acestu-a se alatura col'a de subscriptiune e.

Pentru Tofaleni

In Ar. Ghirisiu (Transilv.) pentru ajutorarea Tofaleniloru s'a infintiatu unu comitetu de 3 membri si d'in acèsta comunitate s'a adunatu de la urmatorii:

Petru Vlassa, parocu 40 cr., Raveca Moldovanu, veduva 50 cr., Anna Sabo, veduva 15 cr., Vasilie Pintea 10 cr., Maria Porcila, veduva 20 cr., Vasilie Capusianu 30 cr., Iacobu Pintea 10 cr., Ilie Nyitrea 10 cr., Gligorie Rusu 40 cr., Ioan Moisa 30 cr., Teodoru Ienei 10 cr., Nicolae Adamu 10 cr., Lica Campeanu 20 cr., Mihaila Mandrutiu 20 cr., Loghinu Morariu senioru 30 cr., Iacobu Margineanu 20 cr., Constantinu Selageanu 30 cr., Nicolae Orosu 20 cr., Lica Hajducu 30 cr., Iosivu Florea 15 cr., Andreiu Stojca 30 cr., Iosivu Morariu 20., Loghinu Adamu 20 cr., Ioanu Antonu 20 cr., Ioanu Morariu junior 20 cr., Gavrilu Farkas 20 cr., Nicolae Chioreanu 20 cr., Mihaila Tataru 13 cr., Pavolu Morariu 20 cr. Si'a Grindeanu 20 cr., Nicolae Porcila 20 cr., Ioanu Fekete 20 cr. Sim. Danu 20 cr., Sofia Suci, veduva 6 cr., Szentgyörgyi József 40 cr., Stef. Moldovanu 20 cr., Mar. Macskasianu 13 cr., Nist. Triteanu 10 cr., Ionu Moldovanu 10 cr., Anna Gurza 10 cr., Luchiana Posmosianu 10 cr., Pant. Farkas 20 cr., Maria Campeanu 10 cr., Loghinu Morariu junior 10 cr., Záthureczki Károly preotu reform. 40 cr. Scadiendu-se portulu postei 42 cr. v. a., sum'a intréga face 8 fl. 80 cr. v. a.

Petru Ales. Vlassa, presied. comit.
Vasiliu Capusianu, vice-pres. comit.
Licu Campianu, notariu.

Estraditiunea deputatului Alesandru Romanu *)

II.

(Ptiu.) Da, diariulu „Federatiunea“ a crediutu că, afara de puterea legale, mai esiste inca si una alta putere, adeca opiniunea publica, carea impune chiaru si guvernoloru si majoritatiloru die-

*) A se vedè nr. 187 alu „Fed.“

tali legile sale manifestate prin libertatea — de multe ori oprimata — a cuventului; diariulu „Federatiunea“ crediendu că opiniunea publica inca trebuie a fi asultata, a datu locu Pronunciamentulu de la Blasiu, si a avutu convictiunea, — innocenta séu criminala, vomu vedè indatu, — că nu comite nece crima, nece delictu.

Poterea legale a vediutu inse crima in Pronunciamentulu de la Blasiu; puterea legale a crediutu că *simpl'a dorintia* exprimata — pronunziata — prin conferinti'a de la Blasiu, 15 maiu 1868, este crima. Sè tacemu dara, că-ci legile au d'isu, că este asiè.

Dreptu acè'a, toti autorii Pronunciamentulu fure trasi in judecata la tribunalulu d'in Muresiu-Osiorheiu, ba chiaru si d'intre morti fure citati unii, de esemplu, profesorulu de pia memoria Iosifu Tartia. Investigatiunea criminala contra urditoriloru Pronunciamentulu curgea cu unu zelu si una energia ne mai audite. Cu tote aceste Romanii nu s'au spariatu: sute si sute de Romani intieleginti d'in Transilvania, ba chiaru si d'in Ungaria, f'ra de neci una porunca mai inalta, impleau colonele „Federatiunei“ cu dechiaratiunile loru de aderintia la Pronunciamentulu criminalu: crim'a comisa prin conferinti'a de la Blasiu deveni lipicioasa: credeai că multimea dechiarantiloru si disputa prioritatea crimei a supr'a urditoriloru insi-si ai Pronunciamentulu.

Intr'adeveru, ce era de facutu? A implè tote inchisorile cu pronunziamentistii criminali, nu se potea, că-ci parte n'aru fi incaputu, parte era pote lucru inoportunu; dreptu acè'a, sè spunemu in scurtu totulu, inainte de ce tribunalulu d'in Muresiu-Osiorheiu ar' fi pronunziatu sentintia sa *condamnatoria*, — precum se potea prevedè d'in ante-acte, — a supr'a urditoriloru criminali ai Pronunciamentulu, Majestatea Sa Imperatulu Austriei si Marele-principe alu Transilvaniei nimici prin agratiarea de la 23 dec. 1868, ori-ce procedura de investigatiune in caus'a Pronunciamentulu. Acèsta cauza celebra se termină dara si, in urm'a agratiarei, nu mai trebuia sè se faca vorba de ea. Ar' remanè inca sè scimu, daca Pronunciamentulu a fostu intr'adeveru, dupa lege, una crima séu ba; inse acèsta nu se pote determinà cu siguretate, că-ci sentintia se suspinse prin agratiare.

De-si, precum spuserămu mai susu, se potea prevedè că sentintia era sè fia *condamnatoria*, ar' potè cine-va avè totu-si indoiel'a că, pote prin vointia lui D'dieu, tribunalulu de la Muresiu-Osiorheiu ar' fi absolvitu pre pronunziamentisti; inse fia d'in respecte de justitia, fia politice, Majestatea Sa a ordinau suspinderea investigatiunei.

Acì vine apoi una fapta a nevoia de espicatu, dupa logic'a sanetosa. Majestatea Sa agratiare pre insi-si urditorii Pronunciamentulu in 23 decembre an. 1868. Majestatea Sa voiesce in acelu-a-si tempu ca sè se suspinda ori-ce pedepasa ce ar' potè ajunge pre pronunziamentisti: procurorulu generale magiaru inse d'in Pest'a eugeta altminte; elu improcesueza pre Alesandru Romanu, la inceputulu lui Martiu 1869, trei lune aprope dupa agratiare, numai d'in caus'a că Pronunciamentulu s'a publicatu in diurnalulu séu; procurorulu magiaru de statu insiste, si Alesandru Romanu este condamnatu la inchisore de unu anu, in 18 martiu an. curinte. Insi-si urditorii pronunziamentulu sunt agratiati, in stadiulu incuisitiunei, inainte de condamnare: Alesandru Romanu este condamnatu dupa agratiarea Majestatii Sale, si a nume cu trei lune dupa actulu de agratiare, numai *d'in caus'a publicarei* Pronunciamentulu si a cătoru-va articlii relativi la acèsta manifestatiune, nerespinsa pana asta-di de neci unu romanu. Acì este una contradictiune de acele enorme, unde chiaru si procurorulu generalu magiaru ar' senti, credemu, una mare greutate pentru a o esplicà.

Sè vedemu inca si alte consideratiuni. Noi credemu că, candu unu cetatianu este trasu inainte judecătii pentru vr'o crima, vr'una delictu, si candu, prin urmare, esistintia lui, libertatea lui, averea lui — drepturile cele mai sacre si

neviolabile in unu statu civilisatu — sunt puse in jocu si sunt periclitate, credemu, d'iseramu, că nece unu argumentu nu este pre-îfrdîu séu inoportunu pentru salvarea cetatianulu acusat. Legea de pressa d'ice, că in deliecte de pressa se pedepsece *auctorulu* articlului criminalu. Bine, *auctorii* Pronunciamentulu criminalu, citati inaintea tribunalulu d'in Muresiu-Osiorheiu, nu s'au pedepsitu; declarantii, cari au adoptatu Pronunciamentulu de alu loru si a le caroru-a nume, fiindu publicate *tote* in diariulu „Federatiunea“, au fostu pre bine cunoscute, nu s'au pedepsitu; pentru ce nu? pentru că au fostu agratiati de Majestatea sa; Alesandru Romanu f'ra inse condamnatu cu tote că elu n'a fostu auctorulu Pronunciamentulu, cu tote că Majestatea Sa a suspinsu ori-ce investigatiune in afacerea Pronunciamentulu, ba, sè d'icemu mai multu, cu tote că doi martori, Augustu Horsia si Ionu Porutiu, ambii colaboratori pre atunci la acestu diariu, au declarat că afacerea Pronunciamentulu s'a publicatu in „Federatiunea“ in absintia lui Alesandru Romanu, si a nume Augustu Horsia a marturisitu inainte-a juratiloru, că nu Alesandru Romanu a scrisu articlii incriminati, că elu cunosce pre auctorii acestoru articlii si că pre calea investigatiunei este gat'a a li spune numele; cu tote aceste, d'icemu, procurorulu generalu a insistatu si Alesandru Romanu f'ra condamnatu; tote dovedile memorate au fostu spuse si prin aperiatoriulu acusatulu, Dlu Eleöd, juratii inse au vediutu de bine a condamnà pre Alesandru Romanu. Ori-cătu de neesplicabila sè ni-se para acèsta procedura, sè nu ne inculpe nimene, că voimu a atacà verdictulu juratiloru de Pest'a; acestu verdictu s'a pronunziatu, trebuie sè ne plecăm capulu inainte lui. Mentinăm unu inca aci, că recursulu de nullitate s'a respinsu.

Esecutarea sentintiei se amenă d'in cauza, că Alesandru Romanu f'ra alesu de deputatu chiaru in diu'a condamnarei sale, 18 martiu 1869. Cătra finea lui noevre inse, procurorulu generalu respective tribunalulu de pressa cere de la camera estraditiunea deputatulu Alesandru Romanu. Comisiunea de imunitate, alu carei-a raportoru in acèsta afacere f'ra Paulu Hoffmann, recomanda camerei, in siedintia de la 29 noevre, estraditiunea lui A. Romanu d'in urmatoriele motive: 1) Procesulu de pressa s'a intentatu contra lui Alesandru Romanu in 14 dec. 1868 inainte judecatoriei legali. 2) Objectulu acusatatiunei sunt mai multi articlii aparuti in diariulu „Federatiunea.“ 3) Sentintia s'a enunziatu prin judecatori'a legale. 4) Fiindu A. Romanu deputatu, este necesariu ca camera sè-si dee consentimentulu séu la esecutarea sentintiei.

Acestu raportu se puse la ordinea d'ilei in siedintia camerei de la 4 dec. Paulu Hoffmann si-repete motivele pentru estraditiune. Ernestu Simonyi spune in acèsta siedintia, că in Ungaria nu existu judecatorie legali in cause de pressa; elu dechiaru, că tribunalele de pressa in vigore s'au infintiatu numai pre basea unui concludu alu camerei, si apoi, unde e vorb'a de libertatea personale si averea unui cetatianu, nu este destulu unu concludu alu camerei, acolo trebuie lege, votata prin dieta si sanctionata de Majestatea Sa. Dnulu Ios. Hodosiu spuse in acèsta siedintia a camerei, că articlii incriminati d'in „Federatiunea“ se referescu la Pronunciamentulu de la Blasiu; că investigatiunea contra auctoriloru Pronunciamentulu s'a sistatu prin gat'a Majestatii Sale; că processulu de pressa s'a intentatu contra lui Alesandru Romanu dupa sistarea investigatiunei prin Majestatea Sa; că, dupa fassiunea martoriloru, alii sunt auctorii articliloru incriminati, nu Alesandru Romanu: că una fapta a carei a investigatiune f'ra nimicita prin gratia, nu mai pote fi objectu de procesu; că lipsesce dara atătu substratul cătu si subjectulu delictulu si că, in fine, camera sè denege dara estraditiunea lui Al. Romanu, că-ci altminte elu ar' fi persecutatu f'ra de dreptu. Dnulu Ios. Hodosiu este spriginutu de Emericu Henslmann, de Ioanu Kiss, Svet. Milciciu, Eman. Kalló, Ales. Csiky si Mattyus. Dnulu

Colom. Tisza, unul dintre capii centrului d'în stang'a dice că, dacă este adeveratu că articlii incriminati s'au scrisu înainte de actulu agratiarei si nu dupa acea, atunci intr'adeveru aci este ună persecutiune nedrepta, că-ci dacă auctorii faptei criminali s'au agratiatu, nu se pote ca cine va sê fia condamnatu numai pentru că a publicatu acea fapta; in fine cere ca caus'a sê se tramita de nou comisiunei de imunitate pentru a fi lamurita. Dlu Vasiliu Buteanu combate, in siedinti'a de la 6 decemvre, in terminii cei mai evidenti motivele raportorului Paulu Hoffmann pentru estraditiunea deputatului Alesandru Romanu; dlu Vas. Buteanu areta lamuritu, că motivele comisiunei de imunitate sunt in contradictiune flagrante cu actele processului in urm'a carui-a Al. Romanu este cerutu; că actulu gratiarei a fostu relevatu la pertraterea d'în 18 martiu an. curinte prin aperiatorulu lui A. Romanu; că agratiarea Majestății Sale in favorulu pronunciamentistiloru este datata multu mai înainte decâtu condamnarea lui Alesandru Romanu, că ci agratiarea s'a publicatu in decemvre an. 1868, era condamnarea persecutatului deputatu a avutu locu in 18 martiu 1869; in fine, dlu Buteanu cere ca, pentru lamurirea faptei si leniscirea *consciintei* dietei, sê se dèe cetire, inainte de a se procede la votare, celu putienu acteloru processului. Dlu Alesandru Mocioni interpeleza totu in acestu sensu pre ministrulu justitiei, Baltasaru Horváth. Ministrulu raspunde, că grati'a regesca nu se estinde decâtu a supra urditoriloru Pronunciamentului, dar' nu si a supr'a lui Alesandru Romanu. Dnulu Mocioni se dechiara că nu este multumitu cu respunsulu ministrului că-ci dupa agratiare, Pronunciamentulu nu mai pote fi crima.

Cu tote aceste se procede la votare. Alesandru Romanu fii estradatu cu 188 voturi contr'a 124. Acést'a sa intemplat in camer'a represintantiloru Ungariei, in an. Dnului 1869, diu'a 6 a lui decembre.

Fi va ore crim'a destulu de espiata?

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 14. decemvre.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'în partea guvernului au fostu de facia ministrii: e. Km. Mikó, Mel. Lónyay, Bedekovics, b. Ios. Eösvös si e. Georgiu Festetics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei d'în urma, presiedintele presinta camerei mai multe petitiuni, cari se tramita la comisiunea petitionaria.

G. Klements presinta in numele sêu si alu amiciloru sêi de principiu unu proiectu de conclusu, in care se cere, ca camer'a sê insarcineze pre ministrulu pentru aperiarea tierci, pentru ca cu privire la dotarea invalidiloru honvedu d'în an. 1848/9, a veduveloru si a orfaniloru loru minoreni, sê presinte unu proiectu, care sê se pertrateze de odata cu bugetulu pentru an. 1870.

Lud. Sallamon interpeleza pre ministrulu de finantie, că are d-ni'a sa scire, cum că organele financiare subalterne d'în opidulu Gaál au esarendatu in modu nelegalu acisesele, si are de sugetu anulă acést'a procedere nelegala?

Svet. Miletics anuncia doue interpelatiuni si unu proiectu de conclusu. (Iaritate.)

Interpelatiune cătra intregu ministeriulu:

De ore-ce §. 8. d'în art' de lege III. d'în 1868 dispune, ca legile sê se traduca in tote limbele patriei si sê se tramita tuturoru iurisdictioniloru, cetatea Neoplant'a a primitu pana acum'a numai articlii de lege d'în an. 1868 in limb'a serbésca, ér' cei ulteriori nu; deci intreba: 1. Pentru ce n'a respectatu ministeriulu dispusetiunea §-lui 8. alu art. de lege III. d'în 1868? 2) Voiesce ore ministeriulu a corespunde fără amênare dispusetiunii acestei-a?

Interpelatiune cătra minst. de comerciulu:

In 27. noemvre a. c. se dede oficiulu telegraficu d'în Pest'a unu telegramu despre luptele d'în Gurele de la Cattaro cu scopu de a se tramite diuariulu „Zastava“ ce apare in Neoplant'a. Oficiulu telegraficu inse nu espedă telegramulu, ci-lu respinse; deci intreba: 1) Are dlu ministru de comerciulu cunoscinti'a despre respingerea acestui telegramu, si d'în ce cauza s'a intemplatu acést'a? 2) Pre bas'a carei legi se concede respingerea astoru-feliu de telegramu?

Proiectu de conclusu in privinti'a rescotei d'în Gurele de la Cattaro:

„Camer'a decide, că privesce de periculosa continuarea stării esceptionali in Cattaro si directu opusa prin-

cipieloru constitutiunaliștilor si doresce, ca sê se retraga cătu mai curendu de la comandantii militari puterea ne marginita, cu carea sunt prevediuti. — Se va tipari.

Iul. Schwarz anuncia mai multe interpelatiuni. (Rîsete.)

Interpelatiune cătra ministrulu presiedinte:

E mai unu diumetate de anu, de candu am interpelatu ministeriulu in privinti'a infintiării unui consiliu de statu, a organizării armatei si in privinti'a formării unui ministeriu separatu de agricultura; neprimindu inse neci pana acum'a respunsu, intrebu de nou: Are ministeriulu de sugetu a presentă camerei cătu mai curendu proiecte de legi in privinti'a objectelor memorate?

Interpeléza mai de parte pre ministrulu de comerciulu si pre celu alu instructiunii publice. — Se voru comunica ministriloru respectivi.

Colom. Tisza intréba pre minist. de finantie, ce felu de procedere voiesce a observă in privinti'a statoririi bugetului de pre an. 1870, fiindu că camer'a, d'în caus'a scurtîmei timpului, nu pote desbata cu esactitate bugetulu cestiunatu cu atâtu mai vertosu, că ce nece pana in momentul presinte nu s'a presentatu raportulu comisiunii financiare.

Minist. Lónyay observa, că intrebarea acést'a pare a fi indreptata mai multu camerei de cătu ministeriulu. E vorb'a, continua oratorele, a decide, cum trebuie sê proceda camer'a la desbaterca bugetului. Camer'a inse nu pote decide in privinti'a acést'a altu-ce, de cătu ce dispune legea, că adevca sê se desbata cu tota seriosetatea. Altu cum d-ni'a sa crede, că camer'a a decisu degi in privinti'a acést'a; că-ci presentandu in lun'a lui octobru partea cea mai importante a bugetului, acoperirile, presiedintele a statoritu in numele camerei, că delaturandu-se tote celelalte obiecte, bugetulu are sê se puna numai decâtu la ordenea dîlei. Venindu rondulu la bugetu, conclusulu acestu-a se va potè realisa.

Col. Tisza obiectiunéza, că in tiere parlamentarie ministeriulu are de comunu influinta a supr'a modulu de procedere a parlamentului; dacă ministeriulu renuncia de asta data la dreptulu sêu, e forte frumosu de la d'insulu. Ministrulu se provoca la lege. Bine, eu inca cunosc legele; legea d'în 1848 inca dispune, că guvernulu trebuie sê presinte camerei socotele finali si bugetulu. (Ministrulu de finantie: Aee'a am facutu-o!)

Art. de lege X. d'în 1867 dispune, că ministrulu trebuie sê presinte bugetulu estu-modu, ca camer'a sê-lu pota discută; camer'a a interpretatu destulu de chiar' dispusetiunea acést'a prin conclusulu sêu adusu la 5. dec. d'în an. 1868, impunendu guvernului deterinti'a, ca in fia-care anu sê presinte bugetulu celu multu pana in 15. septembrie. De asta data inse ministeriulu, nu si-a implinitu deterinti'a; deci dechiara că nu e neci decâtu multumitu cu respunsulu ministrului

Min. Eötvös voiesce a luă cuventulu.

Presiedintele lu intrerumpe dicundu, că objectulu acestu-a sêu trebuie privitu de intorpelatiune, si atunci nimene nu mai pote vorbi in meritulu lui, ci camer'a are numai a decide, că id spre sciintia respunsulu ministrului sêu nu; sêu e una cestiune pusa la ordenea dîlei, si atunci camer'a ar face mai bine sê amêne desbaterca pana ce se voru presintă raportele comisiunii financiare.

Col. Ghyez vede in in trebarea lui Col. Tisza, indreptata ministrului de finantie, una interpelatiune; desi doresce ca sê se proceda in privinti'a acést'a conformu usului observatu la interpelatiuni.

Presiedintele intréba, dacă camer'a id spre sciintia respunsulu Ministrului sêu nu? Majoritatea camerei decide a se luă spre sciintia, si cu acést'a se inchiaia inclintele.

Ales. Bujanovics cetesce raportulu comisiunii economice relativu la bugetulu camerei pentru lun'a lui decembre. — Se va tipari.

Trecundu-se la ordenea dîlei, se cetescu a trei-a ora proiectele de legi in privinti'a abrogării timbrului diurnalisticu si a renfintiării tribunaliloru pentru bursele de comerciulu si efecte, si se primescu definitivu.

Paulu Ordély raportéza d'în partea comisiunii verificatorice, că Ludovicu Cséry, alesu deputatu in districtulu Nasedului s'a verificatu rezervandu-se terminulu legalu de 30 dîle.

Raportorulu comisiunii centrali, Ales. Buda y, raporteza despre opiniunea comis. financiare in privinti'a proiectelor de legi: despre sustienerea provisoria a tribunaliloru financiari, despre prolongirea legeri relative

la timbru, tace si compe tintic si despre regularca timbrulu si a competintieloru pentru societățile de actiuni si alte institute. — Se va tipari.

Iuliu Kautz raporteza d'în partea comis. financiare despre bugetulu tuturoru ministerieloru, precum si despre proiectulu de lege relativu la infintiarea supremei curti de comptabilitate. — Raportele sunt parte tiparite, parte numai manuscrise; cele tiparite se impartu numai decâtu, éra celelalte se voru tipari.

Minist. finacieroru, Lónyay, propune, ca raportele comis. financiare sê se pertrateze in siedinti'a de joi (16. dec.)

Col. Tisza combate propunerea ministrului de finantie, dorindu ca desbaterca sê se incepa in siedinti'a de sambeta.

De aci se escă una disputa mai lunga, la carea partecipara mai multi oratori, si se termina cu primirea propunerei lui Colom. Tisza, ca adevca desbaterca a supr'a bugetului sê se suscepa in siedinti'a de sambeta (18. decemb.)

Minist. fin. Lónyay, doresce ca mai antăiu sê se desbata opiniunea comis. finan. a supr'a creditulu supplementariu alu ministeriulu de comunicatiune. — Se primesce.

Dupa acea pune pre mes'a camerei proiectele de legi relative: la pensiunările organeloru fostulu guvernulu centralu si la erogatiunile pentru curtea Majestății sale. — Se voru tipari si tramite comis. financiare.

Siedinti'a se inchiaia la 1 ora d. m.

Siedinti'a camerei magnatiloru de la 11. decemb.

Presiedintele deschide siedinti'a la 11¹/₂ ore. D'în partea guvernului a fostu de facia. Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesului verbalu d'în siedinti'a ultima, presiedintele presinta camerei petitiunea principelui Joaneli, prin carea cere, ca sê i se tramita, ca naturalisatu, autografulu reg. de cive magiaru. — Se tramite comisiunii verificatorice.

La ordenea dîlei e desbaterca generala a supr'a proiectulu de lege in privinti'a stergerii pedepsei corporale.

Notariulu cetesce proiectulu d'în cestiune, pre cum si raportulu comisiunii judiciarie.

Dupa acea se suscepe pertraptarea generale decidiendu-se retransmiterea proiectulu d'în cestiune la comisiunea judiciaria, pentru a-lu studiă mai cu de amenuntulu si a raportă la tempulu sêu in privinti'a lui. (De aci se vede, că dniloru magnati nu li vine la socotéla stergerea pedepsei corporale, că-ci cum s'ar' mai potè d-ni'a loru deschilini de nenobili. Noi li-am suatui că dacă au asiè de mare predilipiune in privinti'a practicării bătoloru, sê o sustiena numai pentru sine, că-ci representanti'a poporului, precum vedurâmu in camera, nu o voiesce.)

Aradu, in 3 dec. 1869.

(Inchiare, vedi nr. tr.)

De ar' fi ce-va de intrebatu despre institutulu preparandialu de aici, mai nainte de a se face invective eră de a se scrută: Ore profesorii cei calumniati stau ei la inaltîmea misiunii sale? Ore institutulu inaintédia, infloresce? Ore elevii cari esu d'în elu facu sporiu bun? etc.

Cumcă in privinti'a acestoru a nu e nici o scadere, totu insulu se pote convinge că-ci pote vedè cu ochii, déca vre, cumcă dascalitulu si nationalitatea d'în ce in ce totu mai multu prosperédia. Pote vedè, că de la an. 1813, de candu s'au infintiatu preparandi'a in Aradu, desvoltarea romaniloru de pre aci totu mai mari dimensiuni capeta. Ce esamenu dau tonerii de aci încātu corespundu acceptarei patriei? pote sê testifice chiar' S. Sa Parintele Episcopu alu Aradului, care de vre-o 2—3 ani ca comisariu guvernialu au avutu grati'a de a presiedè la esamene. Inainte de ce am avutu onore a salută pre S. Sa D. Episcopu diecesanu ca preside la esamenulu finalu, a fostu esmisu d'în partea guvernului ca comisariu guvernialu fericitulu Georgiu Popa in doua ronduri. Se crede a fi totu romanulu convinsu in anim'a sa, acestu raru barbatu au fostu, dreptu, onestu, iubitoriu de adeveru, si uritoriu de menciuna, si éta acestu barbatu, care mai d'în aproape au cunoscuta silintiele si activitatea profesoriloru institutulu pedagogicu de aci, s'au esprimat forte favoritoriu in privinti'a loru la locurile competente. Cetesca-se relatiunile lui facute la fostulu reg. Consiliu de locutenintia, si se va convinge ori cine. Elu fericitulu a fostu, care vedindu deplorabilulu salariu de 336 fl. v. a. pe anu alu profesoriloru, in adunarea generala a asociatiunei romane de aici a redicatu vocea sa, pentru ameliorarea acelu-a, ce déca nu facea, nu se urcă léf'a loru anuala la 525 fl. v. a. nici pana asta-di. Dar' încātu-va

potu fi si de curendu rimitii amendoi DD. inspectorii scolesci cei d'in partea oblatuioarei, cari asiderea au fostu de facia de la inceputulu esamenului publicu mai de curendu trecutu pana in fine.

De-cum-va totu-si este aci ce-va rēu, acel'a este: a) cā profesorii pentru nemulțumirea lumei, apoi si pentru birfele celoru rei, debue sē scada in zelulu, cu care si-implinescu scumpele detorintie. Si ce e si mai deplorabilu, este cā ei sunt aci chiamati la o plata radicala de 800 fl., si ajuta (candu o scumpetate, precum este si acum'a) de 400 fl., care este in concordantia cu plātilo pedagogice d'in legile de la anulu 1868. Asta-di acēst'a nu o capeta, ci numai 525 fl. tragu la anu, alta nemicu, nu lemne de focu, nu unsore, nu lumine, nu quartiru naturalu, asiē, cātu in multe locuri pre sate chiaru fostii loru auditori si pe de 2 ori cu mai multe proventuri sunt provediuti, de cātu ei.

Dēca plātilo li s'ar' dā precum se cuvine, sēu bāremu, li-s'ar repune in starea normala, atunci si preparandului, care erā sē-si tiena viēt'i'a cu servitiulu sēu pre langa profesori, dēca n'ar' mai potē capetā ajutoriu d'in altu locu, i-s'ar potē dā drumulu sē se intorca la locul nascerei, sē pazēca vitele tata-ne sēu care apoi n'ar avē cauza dō a se plange, cā aci in Aradu debue se lucre, b) Reutate e, cā profesorii cu tinerimea sē innēca in duhoarea cea spurcata a aerului, ce se molipsece prin resuffā-rile atātoru tineri in chilio preste mesura scunde si intunecose constrinsi, si sunt in primejdie de a-si perde vederea. c) Ingrigire este, cā pana ce Saguntulu delibereza, Rom'a pote sē pera, adeca: de voru tienne multu disputele aceste, pote sē vina asiē tempu, ca sē ploce in seola cā sudorile si asiē curgu pre parēti. d) Se poftescopro-punerea Fisiceii, a Geografieii matematice, fisice si politice, si nu-su instrumente de feliu.

Aceste, Domnilorū, cei ce vi iubiti natiunea, aceste sē le luati in socotintia, si nu clevelele cele reutateose. Fiti invinsi, cā profesorii de aci si pre de 2—3 ori mai cu scumpetate si-implinescu detorintie, de cātu li e plat'a. En poftimu bāremu odata a vedē, ca sē ve invingeti, cum vēr'a si pana la 7 ore pomeridiane, se muncesce moderatorele de aci propiindu autoriloru sēi invetiaturele intr'o caldura innecatore, intr'o baia de aburi, de lutrecu sudorile; ba cā preste 5 ore n'ar' fi indatoratu a remanē in seola. Facu ei acēst'a, si inca cu neaudita rivna, dar' si cu ruinarea sanetātii si a comoditātii sale, cā-ci altumintrelea n'ar' fi cu potintia atātea studie, cāto in preparandiele statului se propunu in 3 ani de 6 profesori, aci in 2 ani de 3 individi sē se tracteze. Directorele de aci pentru acele 525 fl. nu numai cā duce profesoratu, ci si directori'a, si corespondintiele si scriptitatiunile institutului le porta, adeca, implinesce 3 oficiuri, ce insemnēza a lucrā cātu 3 omeni. Si acum cu reformulu, ce va sē se bage in preparandia, afara de cele de rondu de nou au primitu a supr'a-si a propune 1. sciētie, ce pana acum'a nu s'au predatu aci.

D. A. G. carele in numele sēu si alu colegiloru sēi de la institutulu preparandialu rom. d'in Aradu, ni tramise aceste intempnāri la articulu publicatu in „Fed.” relativu la inconvenientele ce s'aru petrece la acelu institutu, ne va sensā daca Redactiunea, usandu de dreptulu sēu au omisu tote cāto i-se parura a nu se tienne strinsu de lucru.

Cātu pentru publicarea acelu articlu, observāmu cā noi de neumerate ori am primitu spre publicare articli relativi la acte simoniace si alte inconveniente ce s'aru petrece atātu la institutulu pedagogicu, cātu si la celu teologicu, si cā in asta privintia S. Sa Par. Episcopu n'ar avē cunoscintia despre abuserile cestiunate. — Nu le-am publicatu inse, pentru cā asemene lucruri scandalose neci una Redactiune nu bucurosu le aduce in publicitate, si daca crede cā este trebuintia a se pune securea la radecin'a lemnului putredu, o face candu are convictiunea cā reulu esiste si cā este marturisitu de mai multi, — asiē si noi am publicatu numai pentru cā la articulu cestiunatu erau mai multi insi suberisi, apoi mai luasemu informatiuni si de la unii barbati demni de crediementa. Opiniunea loru fiindu nefavorabila pentru ambele institute, n'amu mai potutu avē cauza de a retienē publicarea, fāra a fi dainuiti de partialitate. — Noi cunoscemu starea cea deplorabila a profesoriloru nu numai de la institutele nostre, ci preste totu de la tote in tiēra, scimu cā viēt'i'a loru este unu sacrificiu pentru omenime si cā sunt mai reu remunerati pentru ostenele loru decātu servitorii aristocratiloru. Scimu cā celu ce ingrasia unu porcu primesce premiu in statulu nostru celu aristocraticu, pre candu cei ce dau educatiune filoru poporului moru de fome, — dar' cu tote aceste nu vomu admite neci candu ca d'in caus'a neajungerii lefei sē se faca simonia sēu alte necuviintie. Ne-am bucurā d'in sufletu daca am potē taxā de minciunose reporturile ce ni s'au facutu, dar' o spunemu in tota sinceritatea, cā ceea ce privece, celu pucina institutulu teologicu, avemu mare bānuela cā s'au comisu acte simoniace, si suntemu convinsi cā acele-a s'au facutu fāra scirea S. Sale par. Episcopu. Sperāmu cā dupa ce se trase atentiunea la acēsta imprejurare, abuserile voru fi delaturate.

Cātu pentru editiunea I. a croniceii lui Sincai, fiindu-

cā responsulu descopere date necunoscute si de mare insemnetate lu vomu resume in nr. v. R e d.

Romani'a.

Camera deputatiloru.

Siedintia de Marti, 25. nov

In urm'a formalitātiloru cotidiane, aprobatiunea sumarului siedintiei precedinte, comunicatale ordinare ale dilei si acordarea de cāto-va congedie, — se distribue proiectulu de adresa ca responsu la discursulu tronului, a carui-a desbatero va fi peste 3 dile. Se citece o lista de 15 deputati, cari au absentatu fāra motivu si a supr'a caroru-a urmēza a li se aplicā regulamentul.

Se procede apoi la alegerea comisiunii bugetarie, compusa — dupa decisiunea Camereii — de 11 membri si rezultatulu scrutinului este: Votanti 91. Majoritate absoluta 46. Bilete albe 2. Au intr'unitu DD. Florescu 81 voturi, Berendei 78, Const. Gradistēnu 76, Simeonu Mihalescu 63, Constantinu Bosianu 61, Leonu Eraclide 48 voturi.

Se procede la alegerea si a altoru 5 membri si s'alegu: D. N. Aslanu 57, Manolache Costache 44, V. A. Urechia 43 si G. Bratianu 47 voturi

D. Manolache Costache demisionēza totu pentru acele-si motive, dice d-sa, pentru cari a demisionatu eri.

Se procede la alegerea unui altu membru in locul d-lui M. Costache, care staruiesce in demisiona sa.

Resultatulu scrutinului este nulu, d'in cauza cā nici unu candidat nu intrunescē majoritatea asoluta a votantiloru.

Se procede la o a dou'a votare si s'alege d. Holbanu.

D. presiedinte face cunoscutu cā la ordenea d'leii este interpelarea d-lui G. Bratianu in privintia cestiunii Cuc'a-Macai. D. presiedinte roga inse pre d. G. Bratianu, ca unindu-se si cu parerea d-lui ministru d'in intru, sē amēne interpelarea pana dupa votarea responsulu la discursulu tronului.

Dlni Radu Mihaiu cere si domni'a-sa de la d. George Bratianu ca sē amēne interpelarea, nu pentru ca sē se voteze mai antāiu responsulu la adresa tronului, ci pentru ca s'aduca la camera dosarulu in privintia cestiunii Cuc'a-Macai, procesele verbali ale anchetei facute de ministeriulu de resbelu. Ori-cātu de puternice, dice d. Radu, sē fia argumentele d-lui G. Bratianu, totu-si ele nu voru fi atātu de convingetorie ca procesele verbali ale anchetei. D. Radu Michaiu incepe a spune apoi cumu s'a prezentatu la ministeriulu de resbelu, pentru a cere lucrārile anchetei facute la Cuc'a-Macai, si cumu i s'au refusat a acele acte. Inse d. ministru d'in intru face semnu d-lui presiedinte, care intrerupe pre oratore, dicēndu cā intra in fondulu cestiunii, pre candu acum nu se discuta de cātu amenarea. D. Radu Mihaiu staruiesce a vorbi; D. Cogalnicēnu lu intrerupe d'in nou. Atunci d. Radu declara cā, daca d. Cogalnicēnu si-iē atributiunea de presiedinte alu Camereii, daca d-lui iē cuventulu, intrerupēndu pre aci cari nu i place sē vorbesca, atunci incețza d'a vorbi; cere numai sē se constato cā d. ministru d'in intru nu l'a lasatu sē vorbesca. D. Radu Mihaiu ese d'in Camera.

D. ministru d'in intru spune cā n'a intreruptu de locu, cā nici nu i s'a auditu vocea, dar' numai d'in ochi s'a intielesu cu d. presiedinte, cā-ci in adeveru d. Radu esia d'in cestiune. Inse d. Radu l'a apostrofatu intr'unu modu cu totul neparlamentariu si a esftu furiosu d'in Camera. D. Radu crede cā este permis a intretinē pre Camera cu tote peroratiunile temperamentulu sēu violinte si nu permite altoru-a neci macaru unu semnu. Eca, dice d. Cogalnicēnu, liberalismulu domniei-loru, eca cumu debuta junele deputatu de Argesiu!

D. G. Bratianu dice cā primesce sē amēne interpelarea, nu pentru ca sē se voteze mai antāiu responsulu la discursulu tronului, ci pentru ca sē s'aduca d'inaintea Camereii lucrarea anchetei.

D. Presiedinte spune cā, conformu cu regulamentul, prin biuroulu Camei unu deputatu trebue sē cēra de la ministeriu ori ce lucrare; acēst'a a si facutu biuroulu, dupa cererea d-lui Radu Mihaiu. D. Presiedinte adauge cā, daca n'a chiamatu la ordine pre d. Radu Mihaiu, care a avutu o portare necuviinciosa, a fostu numai pentru menagiarea ce voiesce sē aiba pentru ne insemnat'a minoritate d'in care d. Radu face parte.

D. Ministru de resbelu dice cā d-sa n'a contestatu nici o data, neci chiaru unu particularu dreptulu d'a cere ori-ce lamuriri va voi de la ministeriu, inse a datu ordine impiegatiloru d-sale, ca sē nu dēe la nimene asemeni lamuriri, fāra ordinulu d-sale, cā-ci nu voiesce sē se divulge o lucrare mai inainte d'a fi terminata. N'a datu d-lui Radu lamurile ce cerea, pentru cā d-sa nu s'a adresatu cātra ministru, ci cātra directorele ministeriului.

D. ministru d'in intru sustiene cā ministrii, mai cu sema celu de esterne si celu de resbelu, nu pote pune la dispositiunea chiaru a domniloru deputati tote actele d'in ministeriulu loru. Chiaru in Englit'or'a acesti ministrii potu refusa inas-si Camereii d'a presintā ori cari acte, sub cu-

ventu de neoportunitate. Prin urmare si la noi sē lasāmu ca celu puticenu ministru sē aprecieze a supr'a actelorū ce pote dā.

Siedintia d'e la 26. noemvre.

In urm'a formalitātiloru necesarie la deschiderea siedintiei, se procede la alegerea unei comisiuni, care sē iē in consideratiune si studiere proiectele de lege, presintate de guvernulu, relative la tase comunale si intruniri de comune si s'alegu dd: Ionu Agaricu, I. Marghilomanu, C. Cioflanu, D. Haretu, Mantu Rufu, Valēnu si Racota.

D. G. Bratianu, desvoltandu interpelarea d-sale de spre cele petrecute la Cuc'a-Macai, dice cā crede, cā d. ministru de justitia e in posesi'a toturorū actelorū necesarie, pentru ca faptele sē se pota constata.

D. Ministru de justitia. Notiuni.

D. G. Bratianu. Daca sunt notiuni, cestiunea se schimba.

D. G. Bratianu, reluandu, dice cā faptele in cestiune sunt de natura a face pre ori-oine sē credia cā nu ne aflāmu, cā n'avemu unu guvernulu liberalu, ci cā in realitate guvernulu e forte arbitrariu, unu guvernulu care nu scio a pazē legea si a o aplicā.

In luna septemvre s'a petrecutu in districtulu Argesiu nesce scene regretabile a caroru natura e afara de ori-ce si aru potē o imaginatiune sanetosa sē-si inchipuiesca. Roga Camera a s'asociā dar' cu d-lui la cele ce va avē sē cēra.

A fostu vorb'a de a se aduce la indeplinire o sentintia judecatoriesca de delimitare.

D. Prefectulu localu s'a dusu la comun'a Cuc'a, cu 250 dorobanti, s'aduca la indeplinire acea sentintia, care prevedea in proprietarirea unu proprietariu, care incercase prin ingineru si jude s'o puna in lucrare, er' tieranii de mai multe ori s'aru fi opusu. De asta-data, transportandu se inginerulu c'unu membru de la tribunalu, se dice cā tieranii ar' fi smulsu lantiulu inginerului si acēst'a, inginerulu si judele, aru fi fugitu, cā-ci nu erā rebeliune, ci o opozitiune drepta, o resistintia. Cei ce suferu potu avē momente de expansiune cāto o data, potu resiste. Pentru acestea autoritātile constituite nu potu veni cu represiiuni pre aspre.

Ce se intempla dupa acēst'a? Alarma in totu judetiulu. Judetiulu s'a revoltatu! . Prefectulu alerga cu gendarmi si pune in lucrare nesce atrocitāti neaudite.

Dupa cumu spunu organele de publicitate, cā-ci n'are alte informāri, d'in cauza cā refuzulu d-lui ministru de resbelu l'a impededatu a face ori-ce alte demarsie d'a dobendi acte autentice de la guvernulu, dupa cumu o spunu dar' diuariele si particularii, gendarmii au intratu in satu, au cautatu in case pre tierani, i-au reclamatu de la femeii, pre care, crediendu cā i-au ascunsu, incepu de le batu, le tortura in modu barbaru, petrundu in pivnitie, dau drumulu butiloru, porumbulu de prin patule, spargu lādi, iēu bani si comitu o multime de violintie, in care se vede — nu respectulu legii — ci faptele cele mai barbare, cele mai neaudite.

Intre alte scene, e si nascerea fortiata a unu copil mortu, productu alu acestoru violintie notabile.

Acestea, de se voru confirmā si de actele, de anchetele facute la faci'a locului, sunt de natura a face pre ori-care d'in noi sē se decida ā cere sē se dēe in judecata tote autoritātile, care au toleratu aceste desordini, care au lasatu sē se comita asemeni nelegiuri.

Toti, cāti le au comisu, se bucura de impunitate perfecta, toti se plimba pre strade trufasi. Si cine suferē? Poporulu, care a fostu victim'a toturorū suferintiloru mai totu-de-un'a.

Ce e de facutu acum? Sē spuna d-nii ministrii ce mesuri au luat, ce au facutu si in urma si-va esprime opiniunea si d-sa, va spune ce e de facutu, cā-ci trebuecu oprite atari necuviintie, pentru cā mai in urma faptele de acesta natura se potu intinde si potu deveni periculose, amenintiandu cu anarchia si cu perderea libertātiloru nostre politice.

D. Ministru de justitia raspunde la interpelarea d'ni G. Bratianu, dechiarandu, cā ministeriulu va pedepsā pre cei culpabili.

D. A. Lahovari face o propunere cā, camera -- avendu in vedere, cā guvernulu va urmari pre cei culpabili, — trece la ordenea d'leii.

D. Voinovu face asemene propunerea de a se ajurnā ori ce discutiune in acesta cestiune, pana ce nu va veni dosarele, actele etc. trebuitore.

D. ministru de justitia declara cā sunt dōne dosare: alu ministeriului si alu tribunaliului. Celu de la ministeriu se pote vedē ori de cine si ori candu; in elu sunt copie dupa acte; er' cele originale sunt la tribunalu. De s'aru cere d'acolu, justitia ar' suferi.

D. Voinovu roga Camera a aprobā amēnarea. Cestiunea e forte grava si, daca pasiuni s'au intrebuintiatu in afara, in Camera trebue recela si seriozitate, spre a se descoperi adeverulu si a se dā in judecata cei culpabili.

Acumu e cestiunea d'a sē sci: 1) Daca hotaririle judecatoriesci se potu sēu nu esecutā imediatu, fāra intardiare si cu ori ce pretiu, si alu 2) Daca calcārile de legi, jafurile, violintiele sunt scusabile, pre cuventulu cā trebueā esecutata sentintia.

Daca d. G. Bratianu declara ca n'are date positive, e naturalu a se aduce in Camera dosarele ministeriilor, daca in dosarul tribunalului se contineu acele acte, se se cere copie legalizate si se depuna pre birou.

D. Primu-ministru sustiene ca cestiunea de facia nu se pote ingropa; ea se urmeza. Pentru ce se cere amenarea? Cestiunea e inaintea justitiei si se pote face si alta interpelare. De ar' fi vorb'a ca Camer'a se aprobe pre d. Voinovu, se se reguleze de la inceputu cestiunea acest'a ministeriale.

Ministeriulu nu primesce amenarea, ca-ci ar' fi a se lasa o banuila pre ministeriu ca a ascunsu faptele, dosarele etc.

D. George Bratianu dice ca a luat cuventulu spre a misca putienu anim'a deputatiloru, ca-ci mai totu-de-nu'a cestiunile cele grave s'a u r e s o l v a t u p r i n t r ' o g l u m a . . . . (Protestari: La ordine! — D. G. Bratianu retracteaza cuventulu). D-lui crede cestiunea pre grava, ca-ci locuitorii reclama M. Sale si ast'a e o proba ca ei suferu. D. Primu-ministru face cestiune ministeriale totu-de-un'a. Ore Camer'a n'are dreptu de controlu? Pote fi ministru ori-catu de onestu, dar' controlulu Camerei este necesaru.

In acesta cestiune s'a cititu ore anchetele? Nu. S'a cititu prescriptele verbale? Nu.

Nu trebuie nici derisive, nici usurintia.

Se nu trecemu cu buretele peste tote faptele grave.

Tieranii suferu, gemu, ceru se se pedepsesca cei culpabili. In faci'a acestoru-a se se credia ore ministrii, cari s'au ocupatu pre rapede de cestiune? Nu. Chiai'a, secretulu sunt anchetele facute la faci'a locului; acelea trebuiescu.

De la unu timpu incoce, tote interpolari n'au nici unu resultatu, de ace'a roga adunarea a staru mai multu a supr'a celei de facia si a se uni cu d. Voinovu, care cere amenarea si revenirea a supr'a cestiunii, mai in cunoscentia de cauza.

D. primu-ministru dice ca nu va cere nici o data ca camer'a se nu-si exercite controlulu si d. G. Bratianu a urmatu cu usurintia, acusanu-lu ca tagaduiiescu dreptulu acestuiu controlu. Cere se se pronuncia de indata Camer'a, er' nu se s'ameno cestiunea. Voiescu o situatiune clara, nu echivoca ca ace'a care voiescu a face d. Bratianu prin amenare. Ministeriulu, dice, esto ga'ta d'a da chiaru acumu ori-ce lamuriri pentru a se limpedi de indata situatiunea. Na fostu crescutu cu iosuiliu pentru a nu voi se se esplice. Prin urmare este contr'a amenarei.

De asemenea sunt contr'a amenarei d. ministru d'in intru si d. C. Aslanu.

D. Al. Lahovari spune mai antaiu, ca nu trebuie se voimu erise ministeriale, ca-ci este destulu de nefericita starea noastra de lucruri, cu necontenit'a sbucianare ce ne bantuiu. Apoi areta ca este reu, ca ministeriulu se puna mereu inainte cestiunea ministeriale, ca-ci, daca de mai multe ori camer'a se va opri d'inaintea acestei bariere, va veni, o di candu ea o va sfarama. D. Lahovari intra apoi in cestiunea eveniminteloru de la Macai, si spune ca, mai inainte de tote, se vede ca locuitorii de la acele comune au putienu respectu pentru otaririile justitiei, ca-ci cetatiani trebuca se se supuna chiaru sentintieloru nedrepte ale justitiei. Combate pre d. Brateanu, care a disu ca atunci, candu o sentintia este nedrepta, impotrivirea ei este atenuata. Este adeveratu, adauga, ca s'a comisu escescu si pres'a a facutu forte bine ca lo a divulgatu chiaru esagerandu-le, ca-ci altu-felu ar' fi remasu necunoscutu. Convingerea dsale este, ca prefectulu de Argesiu nu este culpabile.

D. A. C. Goleacu. Era de facia si prefectulu si judecatorulu de instructiune.

D. Lahovari repeta ca convingerea cu totulu personale a sa este, ca d. Zissu nu esto culpabile. In ori ce casu, cestiunea este inaintea justitiei si, d'in momentul ce ministrii ne au spusu acest'a, camer'a nu mai are alta de facutu, de catu s'astepte decisiunea santa a justitiei, camer'a nu pote se incalce a supr'a atributiuniloru justitiei, nu pote camer'a se se constituie in tribunalu si se judece pre cei acusatii. Prin urmare propunerea d'a se amena nu pote avu ratiune.

Se cere inchiderea discutiunii.

D. Voinovu, vorbindu contr'a inchiderii discutiunii, dice ca, daca cum va ministrii voiescu, cum au disu, se depuna acum pre biurulu camerei dosariulu si procesele verbali ale anchetei, atunci nu mai intelege necesitatea amenarii si primesce a-si retrage propunerea, pentru ca de indata se se cerceteze dosariile si se se discute mai departe cestiunea. Inse daca procesele verbali nu sunt inca aci, atunci staruiescu a cere amenarea.

Camer'a respinge propunerea de amenare si primesce pre cea de ordine de di.

D. Ministru de resbelu presinta unu mesagiu, prin care se cere unu contingente, pre anulu 1870 de 16,848; mai inaintea unu mesagiu pentru regulari de solde.

D. Massimu, desvoltandu interpelarea sa a supr'a cisliloru d'in judetiulu Vlasca, spune ca lingusitorii sunt plag'a ce'a mai fatale, pre candu acei carii spunu cu sinceritate adeverulu si ministeriulu si Tronulu i sustie-

nu cu seriozitate. D. Massimu areta ca insu-si Monitorulu Oficialu constata ca s'au prelevatu contributiuni ilegali in judetiulu Vlasca, contr'a prescriptiuniloru constitutiunei. Ace'a ce cere dar' dsa, este se se de in judecata culpabili, afara daca cum va considerari d'o inalta ordine voru opri pre ministeriu d'a urm'a astu-felu.

Dnu Ministru d'in intru protesteaza in modulu celu mai formalu contr'a siopteloru, cari lu acusa ca a facutu a se preleva dari pentru a-si esprime devotamentulu Tronulu.

D. Ministru a aflatu ca unu suprefectu a prelevatu acesta dare si l'a destituitu. A aflatu ca unu consiliu comunalu a facutu cisle, s'a ordonatu urmarirea culpabililoru. Ce potea face mai multu de catu atatu? Se de pre prefectu in judecata? Va face si acest'a. — Inse este ore dreptu ca in acesta tierra, unde s'au facutu atate contributiuni, chiaru personale, se se de in judecata unu prefectu, care-si marturisesce gresiel'a si despre care insu-si diariulu care l'a denunciatu a disu ca este nestropitu?

D. Voinovu spune ca, fiindu ca ministru a destituitu pre suprefectu, a primitu demisiunea prefectulu, se nu se mai de in judecata consiliulu comunalu, cu sperantia ca in viitoru nu se voru mai comite asemenea abuzuri. — Se inchide incidintele.

D. G. Brateanu citeacu raportulu anchetei parlamentarie, numita in sesiunea trecuta pentru a cerceta la faci'a locului impregiurariile ivite la alegerile colegiulu alu III. de Prehova. Acestu raportu, dupa ce spune mai antaiu ca ancheta nu s'a potutu intru, pentru a face cercetarea la faci'a locului, enumera apoi tote actele d'in dosariu, si cele ale alegutoriloru si cele ale partisaniloru, gendamiloru deghisati, si conchide cerundu mai antaiu invalidarea alegerii, si apoi o ancheta parlamentaria, pentru a cerceta cestiunea la faci'a locului (surprindere, sgomotu, risete. Voci: Apoi dvoastra sunteti ancheta parlamentaria!)

Mai liniscindu-se camer'a d'in surprinderea causata prin conclusiunile raportulu, presiedintele da cuventulu dlui G. Brateanu.

D. G. Brateanu citeacu si alte pareri ale anchetei, ale caroru esintia este ca totu-de-un'a urmeza desordine in alegerile de la Ploiesti, ca este de doritu se se constate o data cine comite acele desordine si se se de in judecata culpabili, fia guvernulu, fia particulari.

Mai multi deputati ridu de forma raportulu. (Sgomotu.)

D. G. Brateanu. Astu felu de raporturi nu se facu p'aci, asi se facu in strainetate.

Siedintia se radica, lasandu-se la siedintia viitoria desbaterea a supr'a raportulu.

Siedintia de la 27. noemvre.

Sumariulu precedentu s'aproba si s'acorda cate-va congedie.

La ordinea dilei fiindu continuarea discutiunii raportulu comisiunii insarcinate cu cercetarea alegeriloru d'in colegiulu alu III. d'in Prahova, dupa cererea dlui Blarembegu se citeacu d'in nou conclusiunile care sunt: 1. Invalidarea alegeriloru si 2. Tramitarea unei noue comisiunii la faci'a locului.

D. N. Voinovu voiescu ca se se decida definitivu a supr'a cestiunii acesti-a. Dupa una desbatere mai lunga, la carea participara mai multi oratori, se face votarea a supr'a invalidarei alegeriloru d'in colegiulu III. de Prahova; neintruindu-se inse doue treimi necesarie invalidarei, se proclama de deputati ai colegiulu III. DD: Antonu Arionu, C. Grigorescu si M. Nicolau.

Proieptulu Camerei de respunsu la discursulu tronulu.

Mari'a Ta!

Adunarea se simte fericita de a pote inca o data esprime in numele natiunii viua sa multumire pentru casetoria Mariei Tale cu ilustr'a si gracios'a principesa Elisabeth'a de Wied; adunarea, Mari'a Ta, vede in acestu actu consolidarea dinastiei Romane si asigurarea stabilitatei in viitoru.

Suntemu cu dreptu cuventu mandrii de primirea ce suveranii Europei au facutu Mariei Tale, relatiunile personale, mai de aproape stabilite intre Mari'a Ta cu suveranii straini, inlesnindu si mai multu bunele nostre raporturi cu cele-lalte poteri, voru grabi solutiunea diverselor cestiuni internationale.

Tiera intrega este aduncu convinsa de bunele si patrioticele intentiuni ce Mari'a Ta ai manifestatu atatu in discursulu tronulu, catu si in alte multe ocaziuni.

Adunarea crede ca nu pote raspunde mai bine acestoru nobile simtieminte, de catu exercitandu la timpu, in poterea dreptulu seu constitutiunalu, unu controlu seriosu si nepartinitoru a supr'a acteloru atatu d'in intru catu si d'in afara ale guvernulu Mariei Tale.

Amu fostu, Mari'a Ta, forte simtitori la apelulu de concordia ce ni s'au facutu de la inaltimea tronulu; cu

sinceritate preocupati de binele publicu, vomu fi fericiti de a vedu mantienandu-se armonia in poteriile Statulu.

Adunarea se va sili a face catu mai roditoare lucrurile sesiunei actuale. — Astu-felu vomu pote raspunde la drépt'a asceptare a Mariei Tale si la legitim'a dorintia a Tierci, facundu se inainteze natiunea pre calea marirei si a prosperitatei, astu-felu vomu pote contribui la intarirea baselor noului nostru edificiu socialu.

Raportoru, I. Florescu.

(„Rom.“)

Sciri electrice.

Vie n'a, 12. dec. Foi'a of. „Wr.-Ztg.“ publica in nr. seu da adi o ordinatiune ministeriale, carea interdice esportulu de arme si munitiuni d'in porturile marii adriatice sub decursusu bataliei d'in Dalmatia.

Vie n'a, 13. dec. Cam la 40,000 lucratori s'au intrunitu in cea mai mare linisce si ordine inaintea edificulu parlamentulu, pentru a da mai mare ponderositate deputatiunii lucratoriloru, carea sub conducerea lui Hartung s'a afla la ministru-presiedinte c. Taaffe. — Scopulu deputatiunii e a pretinde: dreptulu de coalitiune, dreptulu de alegere si desfiintarea armatei permanente. — C. Taaffe desaprobandu demonstratiunea lucratoriloru, dechiaru deputatiunii, ca va submite petitiunea ministeriului intregu, fiindu ca d'insulu nu pote face nemic'a in privintia acest'a. — Se dice, ca demonstratiunea de adi e resultatu agitatoriloru ultra-montane si feudale intra lucratori.

Vie n'a, 13. dec. Deputatiunea esmisa de adunarea lucratoriloru dechiaru, ca nu este multumita cu respunsulu ministru-presiedinte Taaffe. Intreaga masa lucratoriloru se retrase ca adunare populara la „Zobel“. Hartung ce alese presiedinte alu adunarii. Deputatiunea reportu in privintia audientiei avute la c. Taaffe, si adunarea aproba procederea ei.

Florentia, 13. dec. „Gazetta del Popolo“ spune: Ministeriulu e constituitu degia. Lanza e presiedinte si ministru pentru afacerile interne. Sella ministru de finantie, Visconti alu esterneloru, Godda alu lucratoriloru publice, Govone ministru de resbelu, Corenti alu instructiunii publice si Racli ministru de justitia. Posturile ministeriale pentru marina si agricultura inca nu sunt ocupate.

Vie n'a, 14. dec. Diariulu „Presse“ dice: Cris'a ministeriale deveni acuta, Taaffe si Potocki demisiunara inca in diilele espirate; Berger e constrinsu de respecte sanitarie a demisiunaru si ieri si-a datu demisiunea si ministrii: Giska, Herbst, Hasner, Brestl si Plener.

Bursa de Vien'a de la 15. dec.

5% metall.	59.75	Londra	124. —
Imprum. nat.	6995	Argintu	121.35
Sorti d'in 1860	96.80	Galbenu	5.84 1/2
Act. de banca	733. —	Napoleond'or	9.90
Act. inst. cred.	255.56		

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de docente la scol'a romana d'in comun'a montana Moravieza (Ocn'a de feru) se scrie concursu pana in finea lui ianuarie 1870.

Emolumentele sunt:

Salariu anualu	126 fl.
Pausialu pentru cancelaria	4 fl. 20 cr.
„ pentru lemne	6 fl. 30 cr.
Onorariu pentru scol'a de domineca	8 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt provocati a-si tramite recurselu pana in 31. ianuaru la „Suprem'a Administratiune montana“ in Reschitza, accludendu urmatoarele documinte:

1. Estrasu de botezu.
2. Testimoniu despre absolvirea studiiloru pedagogice.
3. Atestatu despre ocupatiunea de pana acum si despre portarea morala.

Pre langa limba romana se poftescu si sciintia limbei germane.

De la suprem'a Administratiune montana, Reschitza, 7. decemvre 1869. (2—2.)

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu.

ALESANDRU ROMANU.